

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Armatei nr.37 din 05 iulie 1944, în cauza penală privindu-l pe

Zarica Nicolai xxxxx.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Armatei nr.37 din 05 iulie 1944, Zarica Nicolai a fost condamnat în baza art.54-1 „a” Cod penal al RSSU, la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Zarica Nicolai, a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, în anul 1920, a dezertat din cadrul Armatei Roșii și a traversat ilegal frontiera URSS în Basarabia, unde a locuit până în anul 1941. În timpul ocupației româno-germane, Zarica Nicolai benevol s-a angajat în calitate de polițist în cadrul jandarmeriei române. A participat la arestarea comuniștilor, comsomoliștilor, activiștilor sovietici, care erau bătuți și torturați. A efectuat percheziții în scopul ridicării armamentului.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Zarica Nicolai, vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o parțial, declarând că într-adevăr a dezertat din cadrul Armatei Roșii de frica să nu fie omorât a traversat ilegal frontiera Basarabiei. În anul 1941, s-a reîntors în satul Slobozia. După ce s-a angajat în calitate de polițist într-adevăr a efectuat percheziții, dar nu ține minte să fi bătut pe cineva. Admite că acest lucru s-ar fi putut întâmpla atunci, când era în stare de ebrietate.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând temeiul prevăzut de art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Armatei nr.37 din 05 iulie 1944, în privința lui Zarica Nicolai, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

3.1 În argumentarea recursului în anulare recurentul indică că:

- probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art.54-1 „a” Cod penal al RSSU pentru trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Zarica Nicolai, prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol;

- sentința de condamnare în privința inculpatului Zarica Nicolai, a fost pronunțată fără a fi luate în considerație declarațiile inculpatului precum și ale martorilor;

- în instanța de judecată martorul Lupașco Dmitrii a declarat că, cunoaște că inculpatul de câteva ori a traversat frontiera Basarabiei ilegal, a încercat să îi creeze ambuscadă, dar niciodată nu l-a prins în flagrant. Despre munca inculpatului în calitate de polițist nu cunoaște nimic;

- martorul Ceburceac Ignatii a declarat că, în anul 1941, Zarica Nicolai împreună cu alți polițiști au venit la el acasă și au vrut să îi ridice aparatul de preparat țuică și l-a amenințat că îl va aresta. După ce a primit o sticlă de țuică, l-a lăsat în pace. Martorul a menționat că, a fost arestat de mai multe ori, dar nu cunoaște la denunțul cui. A menționat că sora inculpatului i-a povestit, precum că a fost bătută de ultimul. La fel, Crim Arcadii și Taraivai Ivan i-au spus că, au fost bătuți de Zarica Nicolai;

- martorul Grecul Gheorghii a declarat că într-o zi, inculpatul a venit la el acasă împreună cu încă 2 polițiști și l-a amenințat că îi va sparge ușa. După aceste amenințări, martorul i-a permis să intre și Zarica Nicolai l-a întrebat dacă îl doare mâna. L-a pus să pornească patefonul, după care a plecat;

- declarațiile martorilor nu pot fi tratate în mod obiectiv, or fiecare din ei avea motive de a se răfui cu inculpatul, pentru munca sa de polițist. Mai mult ca atât, inculpatul a negat unele afirmații ale martorilor precum cele că i-ar fi bătut pe Crim Arcadii și Taraivai Ivan;

- instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului Zarica Nicolai la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie;

- sentința de condamnare emisă în privința lui Zarica Nicolai este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art. 6 pct.44) Cod de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată;

- inculpatul Zarica Nicolai în conformitate cu art.3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat;

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.452 alin.(1), coroborat cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Articolul 6 alin.(1) pct.44) Cod de procedură penală, stipulează că prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit prevederilor art. 3 lit. a) al Legii nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în vigoare de la 30 septembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie”.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea de condamnare a lui Zarica Nicolai, este afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, deoarece acesta a fost condamnat pentru trădare de patrie pe motive politice, fapte ce cad sub incidența art. 1 din Legea nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în vigoare de la 30 septembrie 1992.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 3 lit. a) din Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, Zarica Nicolai urmează a fi reabilitat.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile de condamnare a lui Zarica Nicolai, pentru trădare de patrie, ca fiind afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, deoarece inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Reieșind din cele menționate și potrivit prevederilor art. 435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de recurs găsește prezente în speța dată motive

întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească de condamnare în privința lui Zarica Nicolai, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, cu încetarea procesului penal în baza art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și reabilitarea lui.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul în anulare este întemeiat și urmează a fi admis.

5. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. b), art.453 alin.(1), art. 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al Armatei nr.37 din 05 iulie 1944,, în privința lui *Zarica Nicolai xxxxx* condamnat în baza art. 54-1 „a”, Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Guzun Ion